Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування відділу поліції № 5 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області 29.06.2026

м. Запоріжжя, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19^1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.06.2026 групою НПМ здійснено відвідування відділу поліції № 5 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області (далі – відділ поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Короткова Юлія Леонідівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Артьоменко Володимир Сергійович, представник громадської організації;

Артьоменко Вікторія Вячеславівна, представник громадської організації.

Відділ поліції є структурним підрозділом Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області та розташований за адресою: вул. Лахтінська, 10, м. Запоріжжя, 69075.

Керівництво: Фомічов Олег Миколайович, начальник відділу поліції.

Відвідування відбулося у присутності:

Воронової Дарини Сергіївни, інспектора з дотримання прав людини відділу поліції;

Буцовського Сергія Олександровича, начальника відділу організації діяльності ізоляторів тимчасового тримання та моніторингу дій із затриманими Головного управління Національної поліції в Запорізькій області.

Згідно зі штатним розписом штатна чисельність відділу поліції становить 103 штатні одиниці. Фактично у підрозділі працюють 78 атестованих працівників та 6 працівників за вільним наймом. Некомплект становить 19 штатних одиниць.

Відділ поліції не має окремої адміністративної будівлі та функціонує в орендованих приміщеннях, розташованих на другому поверсі п’ятиповерхової будівлі гуртожитку.

Вхід до відділу поліції здійснюється з внутрішнього двору будівлі через контрольно-пропускний пункт, який забезпечує пропускний режим для відвідувачів та транспортних засобів. Контроль за доступом покладено на чергового контрольно-пропускного пункту.

При вході до відділу поліції розміщено інформаційну вивіску із зазначенням найменування підрозділу поліції. Для забезпечення доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення встановлено кнопку виклику працівника для надання допомоги при вході до приміщення (фото 1).

На другому поверсі будівлі облаштовано фронт-офіс, чергову частину, приймальню громадян та службові кабінети працівників відділу поліції (фото 2).

У коридорі поблизу фронт-офісу облаштовано інформаційні стенди для відвідувачів, на яких розміщено відомості про графік особистого прийому громадян керівництвом відділу поліції, а також інформацію щодо порядку звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 3).

Приймальня громадян забезпечена необхідними меблями, організаційною технікою, а також юридичною літературою та інформаційними матеріалами для відвідувачів (фото 4).

У приміщеннях відділу поліції функціонує система відеоспостереження. Відповідно до вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018 № 1026 «Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису», відеозаписи, отримані за допомогою системи відеоспостереження у відділі поліції зберігаються протягом 30 діб.

У відділі поліції наявні аптечки, призначені для надання домедичної допомоги (фото 5).

Особовий склад відділу поліції у повному обсязі пройшов підготовку з набуття знань та практичних навичок з надання домедичної допомоги, що підтверджується відповідними сертифікатами.

Під час відвідування представникам групи НПМ забезпечено безперешкодний доступ до всіх приміщень відділу поліції, що дало можливість у повному обсязі здійснити їх огляд.

У ході огляду службових кабінетів працівників відділу поліції предметів або засобів, які могли б використовуватися для катування, жорстокого, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або психологічного тиску, не виявлено.

Протягом 2025 року працівниками відділу поліції здійснено 139 затримань, із яких 39 – у порядку статті 208 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), 17 – на підставі ухвали суду та 83 – у порядку адміністративного затримання.

Станом на день відвідування у 2026 році працівниками відділу поліції здійснено 41 затримання, з яких 10 – у порядку статті 208 КПК України, 8 – на підставі ухвали суду та 22 – у порядку адміністративного затримання. Крім того, в одному випадку до особи застосовано адміністративний арешт.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування відділу поліції групою НПМ здійснено 27.03.2025, за результатами якого надано наступні рекомендації:

1. Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області:

забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування відділу поліції;

розглянути можливість фінансування ремонтних робіт для відновлення роботи кімнат для затриманих з метою забезпечення належних умов утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства; облаштування кімнати для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, а також забезпечення належного рівня інклюзивності і вільного доступу до відділу поліції особам з інвалідністю та маломобільним групам населення.

1. Відділу поліції:

відновити роботу кімнат для затриманих та забезпечити належні умови утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства;

слідчі та інші процесуальні дії проводити у кімнаті для проведення слідчих дій або у визначених керівництвом службових кабінетах відділу поліції, із забезпеченням відеофіксації таких дій;

облаштувати у відділі поліції кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками;

забезпечити виконання вимог частини четвертої статті 213 КПК України щодо негайного повідомлення центру з надання безоплатної правової допомоги про затримання осіб;

забезпечити належне ведення службової документації, зокрема журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим;

вжити заходів щодо забезпечення належного рівня інклюзивності і вільного доступу до відділу поліції особам з інвалідністю та маломобільним групам населення.

На момент відвідування групою НПМ встановлено, що більшість наданих рекомендацій залишаються невиконаними. Водночас відділом поліції вжито окремих заходів, спрямованих на забезпечення доступності приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Зокрема, на сходинці входу нанесено контрастне маркування, а на скляній поверхні вхідних дверей – контрастне позначення для поліпшення орієнтування осіб із порушеннями зору. Крім того, вжито заходів, спрямованих на забезпечення своєчасного інформування центру з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання осіб.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

1. У порушення підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у відділі поліції кімнати для затриманих не функціонують (фото 6).

Наявні кімнати для затриманих виведено з експлуатації у зв’язку з їх невідповідністю вимогам національних та міжнародних стандартів.

Перебування затриманих осіб у відділі поліції без поміщення їх до кімнат тимчасового затримання може призводити до утримання їх в умовах несвободи під контролем працівників поліції у непередбачений законом спосіб, незабезпечення необхідним харчуванням, питною водою, вільним доступом до туалету тощо.

2. Відповідно до пункту 7 розділу VI Інструкції, з метою забезпечення прав затриманих осіб, розгляд обставин їх затримання або доставлення до територіального відділу поліції (далі – ТВП), опитування й інші процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими до ТВП особами проводяться в спеціально облаштованих службових приміщеннях, які розміщуються на першому поверсі адміністративного будинку ТВП та охоплюються системою цілодобового відеоспостереження, із забезпеченням можливості зберігання записів не менше 30 діб, з обов’язковим виведенням відеозображення в режимі онлайн на монітор чергового чергової частини.

Під час відвідування встановлено, що у відділі поліції відсутнє спеціально обладнане приміщення для проведення слідчих (процесуальних) дій.

Водночас наказом начальника відділу поліції від 09.02.2026 № 95 «Про визначення службових приміщень для проведення слідчих дій, опитування, прийому відвідувачів, запрошених та доставлених осіб у відділі поліції № 5 Запорізького РУП ГУНП в Запорізькій області» для цих цілей визначено кімнату прийому громадян та службовий кабінет № 15.

Разом із тим групою НПМ встановлено, що слідчі (процесуальні) дії фактично проводяться також в інших службових кабінетах працівників поліції, які не визначені відповідним наказом та не відповідають вимогам Інструкції щодо обладнання і відеофіксації.

Такі обставини можуть негативно впливати на забезпечення процесуальних гарантій затриманих осіб, а також не сприяють належному рівню прозорості та повноти відеофіксації під час проведення слідчих (процесуальних) дій.

Порушення права на професійну правничу допомогу.

3. У порушення вимог пунктів 17 та 18 розділу VI Інструкції, у відділі поліції відсутня кімната для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками.

Відсутність такої кімнати унеможливлює проведення конфіденційних побачень та позбавляє затриману особу права на конфіденційне спілкування із захисником. Європейський комітет у 21-ій Загальній доповіді [CPT/Inf (2011) 28] наголошує на питанні доступу до адвоката під час тримання в підрозділі поліції та на необхідності проведення зустрічі адвоката із 5 затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Європейський комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом

і зацікавленою особою.

Порушення прав осіб з інвалідністю.

4. Під час відвідування встановлено, що приміщення відділу поліції не в повній мірі відповідають вимогам Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» зі зміною 1 (далі – ДБН В.2.2-40:2018), зокрема:

не забезпечено доступність приміщень, розташованих на другому поверсі будівлі, де здійснює діяльність відділ поліції, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Будівля не обладнана підйомником або іншим технічним засобом вертикального переміщення, що не відповідає вимогам пункту 6.3.3.1 ДБН В.2.2-40:2018;

верхні та нижні сходинки внутрішніх сходових маршів не позначені контрастним маркуванням, чим не дотримано вимог пункту 8.4.2.4 ДБН В.2.2-40:2018 (фото 7);

санітарно-гігієнічні приміщення не пристосовані для користування особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення, що не відповідає вимогам розділу 11 ДБН В.2.2-40:2018 (фото 8).

Інші порушення.

5. Під час ознайомлення з журналом обліку доставлених, відвідувачів та запрошених осіб встановлено, що 01.03.2026 до відділу поліції було доставлено громадянина Г. Згідно з рапортом інспектора з дотримання прав людини відділу поліції, під час доставлення до приміщення відділу поліції громадянин Г. на сходовому майданчику перед вхідними дверима завдав собі удару головою об скляну частину дверей, унаслідок чого отримав тілесне ушкодження у вигляді порізу верхньої губи. Після цього на місце події було викликано бригаду екстреної медичної допомоги, а особу доставлено до міської лікарні № 9 для надання медичної допомоги.

Водночас під час перевірки журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції, встановлено відсутність запису щодо зазначеного випадку та надання медичної допомоги доставленій особі, що свідчить про неналежне ведення службової документації.

6. Під час вибіркової перевірки журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим встановлено окремі випадки його неналежного ведення. Зокрема, у графі «Дата, час та підстави затримання» у низці записів відсутні відомості про час фактичного затримання особи (записи № 136 та № 144), що не забезпечує повноти обліку інформації про затримання та ускладнює перевірку своєчасності інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області:

забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених у ході відвідування відділу поліції;

розглянути питання щодо фінансування ремонтних робіт, спрямованих на відновлення функціонування кімнат для затриманих, облаштування кімнати для проведення слідчих (процесуальних) дій, кімнати для конфіденційних побачень затриманих осіб із захисниками, а також створення належних умов для безперешкодного доступу до приміщень відділу поліції осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до вимог законодавства.

Відділу поліції № 5 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області:

відновити роботу кімнат для затриманих та забезпечити належні умови утримання відповідно до норм міжнародного та національного законодавства;

облаштувати кімнату для проведення слідчих (процесуальних) дій, а на період її відсутності забезпечити проведення слідчих (процесуальних) дій виключно у приміщеннях, визначених наказом начальника відділу поліції;

облаштувати кімнату для конфіденційних побачень затриманих осіб із захисниками;

забезпечити умови для вільного доступу до приміщень відділу поліції осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення;

забезпечити належне ведення журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції;

забезпечити належне ведення журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим.

До звіту додаються: фотоматеріали на 2-х арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Юлія КОРОТКОВА**

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

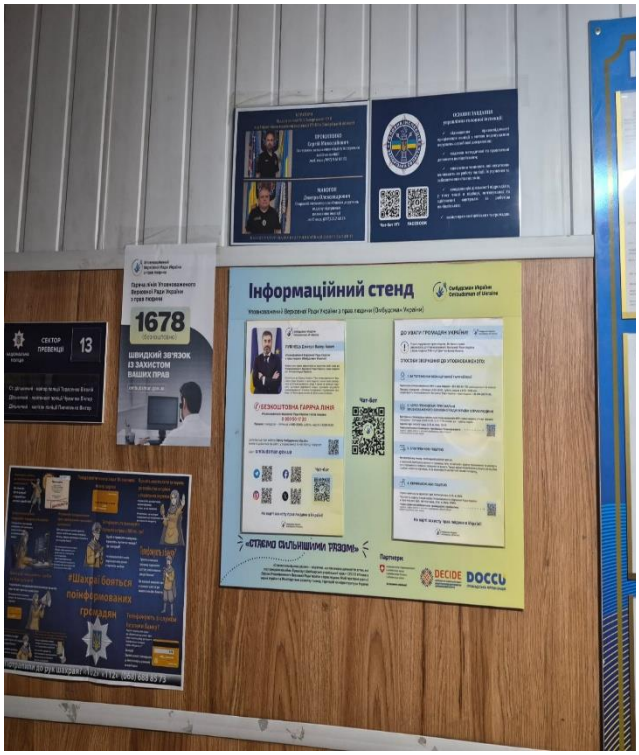

Фото 4

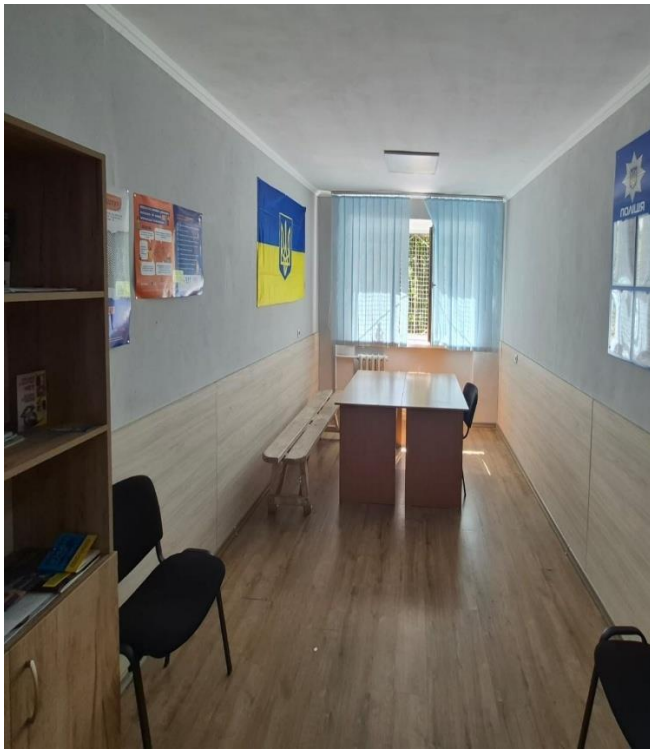

Фото 5

Фото 6

Фото 7

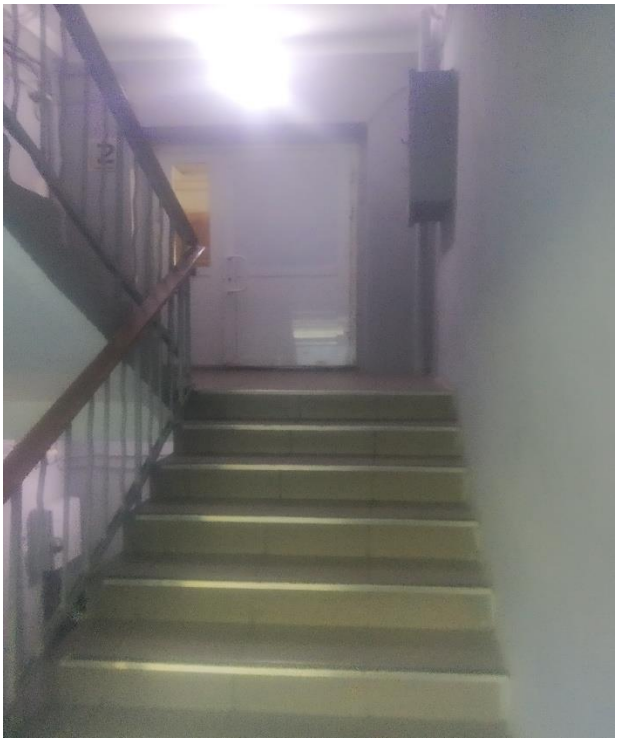

Фото 8

